

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.

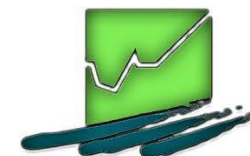
projekt pt.:

**Ubezpieczenia gospodarcze
w holistycznym zarządzaniu ryzykiem
w rolnictwie zorientowanym na zrównoważenie,
wdrażanie innowacji i technologii
oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu
(UBROL)**

- okres realizacji: 3 lata -

Członkowie konsorcjum **AGRI-RISK**

1. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Lider konsorcjum
2. Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki
Żywnościowej - Państwowy Instytut Badawczy
z siedzibą w Warszawie
3. Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa -
Państwowy Instytut Badawczy
z siedzibą w Puławach
4. Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
5. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
w Warszawie

Cele główne projektu UBROL

1. zaprogramowanie rozwiązań zwiększających efektywność/ racjonalność stosowania pomocy publicznej w systemie ubezpieczeń rolnych
2. zaoferowanie producentom rolnym produktów ubezpieczeniowym, które po przetestowaniu w praktyce będą stanowić podstawę do dokonania nowelizacji istniejących regulacji prawnych
3. zaprojektowanie holistycznego systemu zarządzania ryzykiem (HSZR) w polskim rolnictwie

Harmonogram realizacji projektu

FAZA BADAWCZA (A) 1-18 m-cy

IDENTYFIKACJA PRZEMIAN I PROBLEMÓW UBEZPIECZEŃ ROLNYCH

- Konkretyzacja koncepcji holistycznego zarządzania ryzykiem
- Synteza dotychczasowego dorobku teoretycznego i empirycznego.
- Ankietyzacja gospodarstw z sieci Polski FADN (600 gospodarstw)
- Przegląd regulacji i przemian w sektorze ubezpieczeń rolnych na świecie

FAZA PRZYGOTOWANIA DO ZASTOSOWANIA (B) 19-36 m-cy

ANALIZA POPYTU I PODAZY NA RYNKU UBEZPIECZEŃ ROLNYCH

- Rozpoznanie skali asymetrii informacji i jej następstw
- Identyfikacja reguł podejmowania decyzji ubezpieczeniowych przez producentów rolnych, klasyfikowanie strategii zarządzania ryzykiem
- Określenie czynników wpływających na podaż ubezpieczeń
- Określenie zależności między ryzykiem a zrównoważeniem rolnictwa.

WERYFIKACJA PRAKTYCZNA PROPONOWANYCH PRODUKTÓW

- Weryfikacja możliwości wdrożenia wypracowanego zestawu produktów ubezpieczeniowych.
- Skonstruowanie rozszerzonej i zmodyfikowanej wersji OECD holistycznego zarządzania ryzykiem w krajowym rolnictwie.
- Sformułowanie rekomendacji dla legislacji i regulacji krajowych

Efekty wdrożeniowe

Faza A

1. Opracowanie propozycji produktów ubezpieczeniowych
2. Skonstruowanie założeń holistycznego systemu zarządzania ryzykiem

- Aktualizacja obecnej oferty produktów
- Ubezpieczenia przychodów
- Ubezpieczenia nadwyżek i dochodów
- Ubezpieczenia indeksowe

Faza B

1. Weryfikacja propozycji produktów ubezpieczeniowych
2. Prezentacja założeń holistycznego systemu zarządzania ryzykiem

1. Przetestowanie możliwości wdrożenia zestawu produktów ubezpieczeniowych
2. Ostateczny kształt holistycznego systemu zarządzania ryzykiem w rolnictwie

założenia do nowelizacji ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich

Efekty społeczno-ekonomiczne

nawiązujące m.in. do „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”

„Nowoczesne ubezpieczenia rolnicze (...) Upowszechnienie systemu ubezpieczeń zintensyfikuje przemiany strukturalne sektora rolno-spożywczego w kierunku produkcji rynkowej” („Strategia...”, s. 85)

Pułapka średniego dochodu i przeciętnego produktu

Mechanizmy zrównoważonego rozwoju rynków*

- sektor rolny wpływa na równowagę makroekonomiczną, a ubezpieczenia na równowagę sektorową
- holistyczny system zarządzania ryzykiem odwołujący się do koncepcji zrównoważonego zarządzania łańcuchami żywnościowymi
- kompleksowy pakiet propozycji legislacyjnych

Perspektywy i bariery rozwoju obszarów wiejskich

- „udoskonalone” ubezpieczenia - stabilizacja dochodów, ochrona poziomu życia
- poprawa jakości czynnika pracy na wsi
- ochrona obszarów wiejskich przed depopulacją

Pułapka słabości instytucji

Wpływ ustroju instytucjonalnego państwa na efektywność realizacji celów społecznych i gospodarczych

- towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych oraz różne formy partnerstwa publiczno-prywatnego
- wskazanie potencjału instytucjonalnego zawartego w całych łańcuchach żywnościowych i holistycznym zarządzaniu ryzykiem

Podstawy teoretyczno-empiryczne

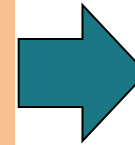
1. Klasyczny paradygmat ubezpieczeń gospodarczych - teoria użyteczności oczekiwanej von Neumana-Morgensterna z 1944 r. oraz *non-expected utility*, a w tym głównie teoria perspektywy (*prospect theory*) Kahnemanna i Tversky'ego z 1979 r. i późniejsze jej wersje
2. Koncepcje zarządzania ryzykiem w rolnictwie (propozycja OECD z 2017 r.).

a) Podejście liniowe wg OECD

**Czynniki ryzyka
występujące w
gospodarstwach
rolnych**

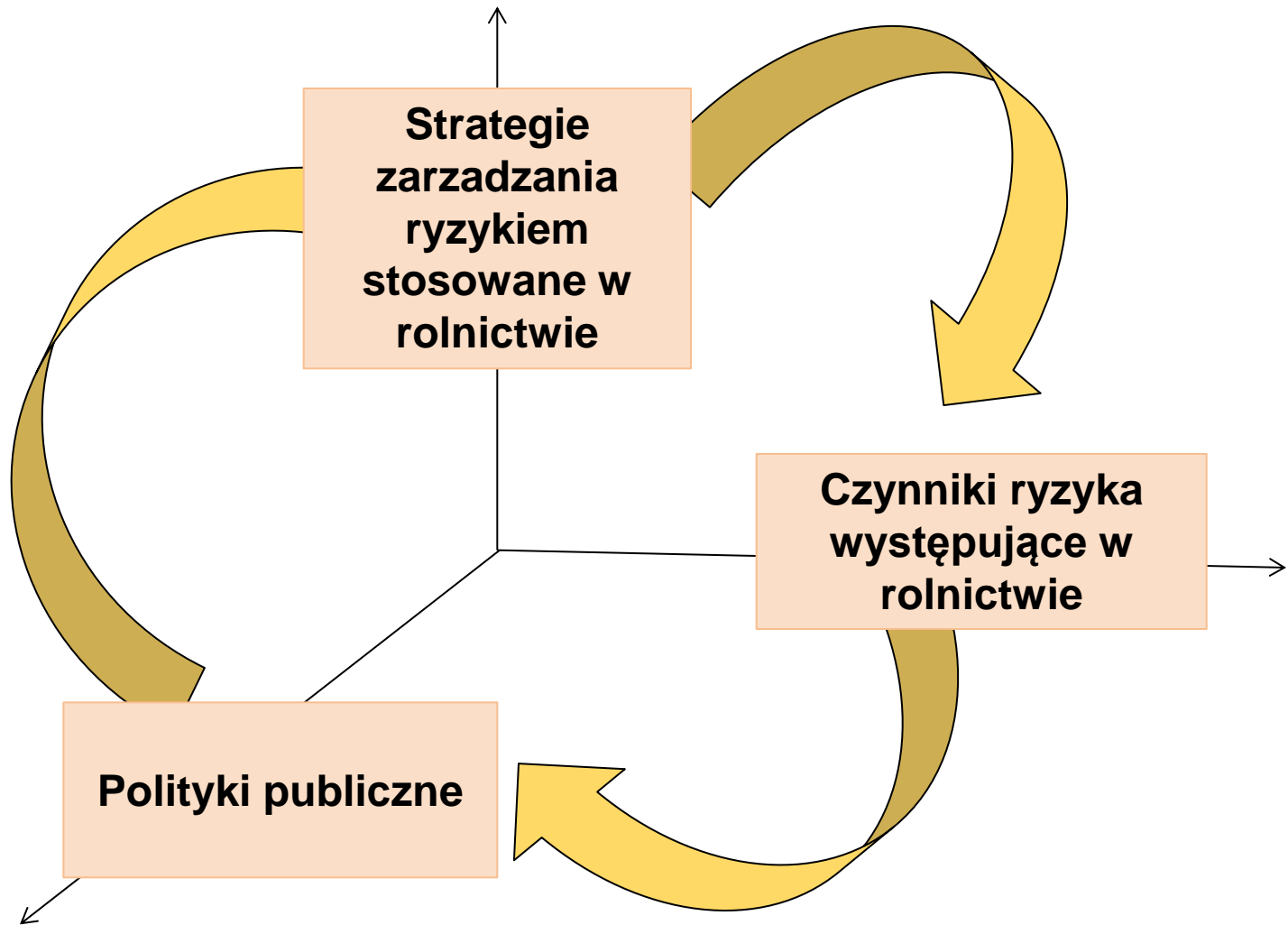

**Strategie zarządzania
ryzykiem stosowane
przez rolników**

**Polityki publiczne
stabilizacji
dochodów rolników**

b) Podejście holistyczne wg OECD

Podstawy teoretyczno-empiryczne

Holistyczne zarządzane ryzykiem w rolnictwie (ujęcie OECD z 2017 roku)

	Warstwy ryzyka		
Instrumenty i strategie zarządzania ryzykiem	Ryzyko normalne – straty małe, ale powtarzalne	Ryzyko możliwe do transferu rynkowego	Ryzyko katastroficzne – rzadkie, ale szkody duże, systemowe
<ul style="list-style-type: none">• zlokalizowane w gospodarstwie rolniczym (dywersyfikacja, oszczędności, innowacje)• rynkowe (ubezpieczenia, opcje i futures)• polityki <i>ex ante</i> (reguły udzielania pomocy <i>ad hoc</i>)• polityki <i>ex post</i> (udzielanie wsparcia)	każdy kraj musi stworzyć swój własny holistyczny system		

Proponowane rozszerzenie systemu holistycznego zarządzania ryzykiem

- wkomponowanie ryzyka prowadzenia gospodarstwa rolnego w tradycyjne i zrównoważone zarządzanie ryzykiem całych łańcuchów żywnościowych
- bilansowanie i modelowanie ryzyka na poziomie gospodarstw domowych rolników, a nie tylko w sferze działalności gospodarczej
- powiązanie ubezpieczeń z instrumentami finansowymi rynków transakcji terminowych

Metodologia

- **metody aktuarialne i teoria projektowania oraz optymalizacji** kontraktów ubezpieczeniowych z wkomponowanym ryzykiem
- **teoria użyteczności oczekiwanej** (kolejne wersje teorii perspektywy)
- **metody ekonometryczne** (badanie popytu; metody parametryczne i nieparametryczne, regresje proste i wielorakie, różne modele regresji logitowej i probitowej oraz PSM do badania efektów ubezpieczeniowych)
- **metody optymalizacyjne** i symulacje Monte Carlo
- **ankietyzacja i wywiady**
- **studia porównawcze** (analiza rozwiązań ubezpieczeniowych w wybranych krajach: Australia, Austria, Francja, Hiszpania, Kanada, Niemcy, Nowa Zelandia, Szwajcaria, USA, Wielka Brytania, Włochy)

EFEKTY

funkcjonowania ustawy z dnia 7 lipca 2005 r o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich

Rok	Liczba zawartych umów	Powierzchnia ubezpieczonych upraw (ha)	Liczba ubezpieczonych zwierząt (szt.)	Kwota wypłaconych odszkodowań w zł
2006	11 056	311 740	2 122	
2010	151 112	2 845 777	689 200	97 649 300
2011	138 715	3 032 634	1 245 670	361 838 800
2012	135 999	2 751 439	2 079 000	718 705 900
2013	151 408	3 398 812	4 073 830	151 435 300
2014	142 918	3 269 871	13 300 000	263 086 800
2015	139 585	2 823 607	13 115 432	172 009 300
2016	117 423	2 339 579	15 265 652	672 010 100
2017	162 969	3 272 469	20 554 029	298 086 700
2018 - plan	250 000	4 500 000	19 650 000	176 227 600 - za I półrocze

Dziękuję za uwagę!